

Hexagon 25 jaar!

Marion Schopman

Het Hexagon Ensemble bestaat in december 25 jaar.

Tijd voor een jubileumprogramma om dit heugelijke feit te vieren, maar ook voor een interview met een van de oprichters: fluitist Wout van den Berg.

Wout van den Berg

De start

Wout: “Ik was 37 of 38 toen we startten. Ik had nadat ik was afgestudeerd in Den Haag het Ensemble KoKon opgericht met onder andere Christiaan Boers, de hoornist waar ik nog steeds in het Hexagon Ensemble mee samenwerk. Hij ging op een gegeven moment naar Londen om verder te studeren en kwam in het orkest van Covent Garden terecht. Hij heeft daar een aantal jaar gezeten, maar ik kreeg elke keer brieven van hem: ‘Als ik terugkom naar Nederland, dan gaan we een nieuw ensemble beginnen.’ Omstreeks 1983 gebeurde dat en toen zijn we een trio begonnen. Samen met zijn broer, Arie Boers, de eerste pianist van het Hexagon Ensemble. Dat hebben we een tijdje gedaan, maar op een gegeven moment loop je vast op het repertoire. Er moest wat bij, het moest een vruchtbare en flexibele combinatie worden en dat resulteerde in het Hexagon Ensemble: vijf blazers en piano.

Er zijn de afgelopen 25 jaar behoorlijk wat wisselingen geweest, maar de laatste acht jaar bestaat het Hexagon uit Bram Kreeftmeijer (hobo), Frank Peters (piano), klarinettist Arno van Houtert, Marieke Stordiau op fagot en ik zei de gek.”

De verschillen tussen vroeger en nu

“We zijn nu natuurlijk een stuk ouder allemaal, wijzer, rijper! Ik ben ook de zakelijk en artistiek leider en ik

denk dat ik dat vrij goed kan, als ik zo vrij mag zijn. Maar in de beginsituatie kende niemand ons, dus je gaat programma's aanbieden en vervolgens ga je bellen naar een programmeur, maar die heeft helemaal geen tijd voor jou, hij kent je niet en is dus ook helemaal niet in je geïnteresseerd. Je hebt toch wel een vrij lange weg te gaan voor je op een gegeven moment voor de programmeurs bij de interessante ensembles gaat horen. Als ik nu bel, dan maakt het niet uit of het naar het Concertgebouw is of de Doelen. Ze kennen je, je kunt ook ergens aan refereren.

Daarnaast zijn we nu breder bezig dan vroeger, met multidisciplinaire programma's als *La Cenerentola*, een familieprogramma met Joep Onderdelinden, of *De Verbeelding*.

En daarvoor al met de heel aangrijpende voorstelling *De lady Macbeth uit het district Mtsensk* van Sjostakovitsj in een bewerking van Kees Olthuis met de acteurs Carol Linssen en Christine Ewert, of het programma rondom Francis Poulenc, ook met Carol Linssen, en een programma met poëzie en literatuur met de inmiddels overleden Henk van Ulsen.

Op dit moment zijn we in gesprek met Introdans over een voorstelling in 2017/2018, *L'Enfant et les Sortilèges*, maar we gaan ook volgend seizoen met Het Gelders Orkest samenwerken, en we zijn bezig met een ideetje, *Het avontuurlijk leven van een Amati cello*, een familieprogramma verteld en geschreven door Rosita Steenbeek met Timora Rosler op cello.

Ik denk dat het maken van multidisciplinaire programma's, het zoeken naar nieuwe wegen, ons handelsmerk is geworden.”

Huidig repertoire

“*La Cenerentola*, naar de opera *Assepoester* van Rossini is voor onze bezetting bewerkt door Hans van der Heide en geregisseerd door Evan Buchmann. Het is kleinschalig geësceneerd (we kregen maar de helft van de aangevraagde subsidie, het is crisis, nietwaar?), waarbij wij spelen en Joep Onderdelinden het verhaal vertelt en af en toe een van de aria's zingt.

De Verbeelding is een programma waarin we samenwerken met beeldende kunstenaars. Het vertrekpunt is de *Schilderijtentoonstelling* van Moessorgski. Kees Olthuis heeft dat voor ons bewerkt. We bieden dit programma aan een podium aan, en zij gaan op zoek naar beeldende kunstenaars in de regio. Dat kunnen professionals maar

ook amateurs zijn. Een paar maanden van tevoren gaat een van ons ernaartoe – meestal ben ik het haasje –, laat de *Schilderijen van een Tentoonstelling* in de orkestversie horen en vertelt erover. Dan is het de bedoeling dat die mensen een keuze maken uit een van de Promenades en Tableaus en dat gaan ze schilderen, gebaseerd op de muziek. Het is eigenlijk het omgekeerde van wat Moessorgski indertijd gedaan heeft. Voorafgaand aan het concert worden de kunstwerken geëxposeerd en tijdens het concert (wij zijn verder niet uitgelicht en spelen met lessenaarlampjes) worden de schilderijen bij het klinkende Tableau of de Promenade boven ons op een groot scherm getoond.

Dat heeft, hoor ik van het publiek, soms een hallucinerende werking.

We sluiten af met een veiling. De opbrengst van de geveilde kunstwerken (inmiddels duizenden euro's) is voor het Jeugdcultuurfonds."

Het Hexagon Ensemble is met *De Verbeelding* in maart 2014 ook in Rusland geweest, en gaat in november/december van dit jaar op uitnodiging weer terug naar Moskou en Bashkortostan, maar dan met *De Nieuwe Verbeelding*.

De Nieuwe Verbeelding

"Dat is een programma rondom de ontwikkeling in de schilderkunst van Vincent van Gogh. Ik weet niet of je zijn werk een beetje kent, maar je hebt z'n vroege Hollandse periode, met die sombere, donkere schilderijen als de *Aardappeleters*. Van Gogh vertrekt naar Antwerpen, het wordt al een beetje lichter, daarna vertrekt hij naar Parijs, het wordt weer wat lichter, hij vertrekt naar Zuid-Frankrijk en de zon breekt door. Er zit dus een ontwikkeling van donker naar licht, van

somber naar kleurrijk in zijn schilderijen. In de opbouw van ons programma heb ik dat ook gerealiseerd: voor de pauze (er is dan nog geen projectie) beginnen we met een blaaskwintet van Holst, een prachtig kwintet maar nogal somber van kleur. Daarna komt het trio van Francis Poulenc, al wat lichter en dan de *Rhapsody* van Jongen, heel impressionistisch en kleurrijk. Daar zit al, als een soort voorbode van wat er straks gaat komen, een ontwikkeling van donker naar licht in. Dan komt na de pauze wel projectie. De kunstenaars kiezen hun eigen periode uit het leven van Van Gogh. Misschien hun eigen stijl, misschien een (zelf)portret of cafés uit het Parijse nachtleven. Dan is er een ontwikkeling met zeven fragmenten. We beginnen met het hoofdthema uit *De lady Macbeth* van Sjostakovitsj en komen via Debussy, Satie, Roussel, Caplet en Purcell uit bij het laatste deel van het *Sextuor* van Poulenc.

Ik vond het heel moeilijk. We waren hartstikke blij met *De Verbeelding* en wilden met Van Gogh iets dergelijks gaan doen. Maar dan moet je je echt suf gaan zoeken en bedenken 'hoe ga ik dat aanpakken?' Bij Moessorgski is het heel evident natuurlijk, daar heb je die Tableaus, maar hier is het een stuk gecompliceerder."

Zoeken en vinden

Wout heeft een database samengesteld met ongeveer 4.000 werken.

Dit zijn uiteraard de sextetten, waaronder Hexagons lijfstuk, het *Sextuor* van Poulenc, maar ook alle deelbezettingen.

"Ik had in de tijd met Frans Vester al, toen hij zijn catalogi aan het maken was, dat ik werd ingeschakeld om dingen uit te zoeken. Alleen was dat nog niet digitaal. Je moest alles op kaartjes schrijven, boeiend en leerzaam,

Repetitie Hexagon Ensemble in Moskou Glinka Museum

Het Hexagon Ensemble in Oefa Bashkortostan

maar wel een vreselijke hondenbaan! Vester was een fantastische docent: op het moment dat je afstudeerde had je het gevoel 'nu begint het pas'. Hij maakte een soort geïnteresseerde onderzoeker van je. Dus niet 'ik stop er van alles in', maar hij zette je aan het denken over wat muziek maken is en hoe je dat gewetensvol kunt doen. Daar ben ik hem nog steeds dankbaar voor."

Terugkijkend vindt Wout *De lady Macbeth* een van de mooiste programma's die het Hexagon Ensemble gespeeld heeft. Maar hij zou het niet nogmaals op het programma zetten: "Nee, we hebben het denk ik dertig keer gespeeld. Dat was heel bijzonder, maar op een gegeven moment is het ook klaar. Ik vond wel, omdat ik ook zag wat er met het publiek gebeurde... Je kent het verhaal? Die drie moorden, ook een kind dat uiteindelijk nog om zeep wordt geholpen... ja, dat maakte dat je soms zelf met kippenvel zat te spelen. Het is ook zulke fantastische muziek! Dus dat is me erg bijgebleven, maar ik moet zeggen dat ik *De Verbeelding*, dat we nu spelen, ook wel heel bijzonder vind. Er zijn gewoon stukken die me heel erg raken. Ik vind – en dan mag ik niet eens meespelen – de kwintetten van Mozart of Van Beethoven bijvoorbeeld zo fantastisch!"

Later

De leeftijd van de leden van het Hexagon ligt zo'n twee decennia uit elkaar: twee veertigers, drie vijftigers en Wout. Hij is de oudste en inmiddels de zestig gepasseerd. "Zolang ze me niet wegsturen omdat mijn spel manke-

menten begint te vertonen, blij ik gewoon spelen. Het is wel een schrikbeeld voor me: het idee dat je op een gegeven moment niet meer kunt spelen op het niveau dat je gewend bent of anderen van je gewend zijn. Dat vond ik bij Frans Vester indertijd ook zo naar, dat hij op een gegeven moment zei: 'Ik moet dit gewoon niet meer doen, het gaat niet meer.' Ik hoop dát in ieder geval nog lang uit te stellen. Als het al gebeurt, hoop ik dat ik mentaal zover ben dat ik kan denken 'ik kan terugkijken op een mooie carrière, het is goed geweest'. Ik ga dan het zakelijke gedeelte van het ensemble doen en iemand anders komt op mijn plek zitten. Dat zal ook wel moeilijk zijn... misschien blok ik het nog een beetje." Wout vindt wel dat hij niet degene moet zijn die bepaalt wie zijn opvolger wordt. "Dat moeten de anderen maar zeggen, anders ga ik nog over m'n graf heen regeren."

Het jubileum

Alle stukken uit het jubileumprogramma zijn – op een na – al eerder op cd verschenen. Wel is er, net als bij de opnames, gekozen voor een mix van bekend en onbekend(er) werk.

Op de vraag of ze het ook nog intern gaan vieren met een feestje, antwoordt hij: "We hebben het er nog niet over gehad. Misschien moeten we eens wat gaan doen. We hebben nogal wat mensen die ons financieel steunen, die kunnen we er ook bij betrekken, die zijn ook wel gek op feestjes!"

